

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Autonome Beeldende Kunst van de Hanzehogeschool Groningen

Gegevens

datum	Naam instelling	: Hanzehogeschool Groningen
28 februari 2014	Naam opleiding	: hbo-bachelor
onderwerp		Autonome Beeldende Kunst (240 ECTS)
Besluit	Datum aanvraag	: 11 november 2013
accreditatie hbo-bachelor	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
Autonome Beeldende Kunst van de Hanzehogeschool Groningen	Locatie opleiding	: Groningen
(002146)	Datum goedkeuren panel	: 21 mei 2013
uw kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 28 mei 2013 / juni 2013 (eindexamens)
O&O 135087	Datum visitatierapport	: 30 oktober 2013
ons kenmerk		
NVAO/20140585/AH	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 26 april 2013
bijlagen		
3		

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst van de Hanzehogeschool Groningen.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel.

De bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst (ABK) van de Hanzehogeschool leidt op tot beeldend kunstenaar. De student ontwikkelt artistieke competenties en verwerft kennis van kunst, cultuur en esthetica.

Standaard1 Beoogde eindkwalificaties

Het panel heeft een opleiding gezien die wortelt in de traditie van het ambacht; de nagestreefde diversiteit komt tot uiting in de ruime mogelijkheden voor de student tot individuele ontplooiing en ontwikkeling. De huidige eindkwalificaties zijn ruim 9 jaar oud.

Pagina 2 van 9 Ze zijn qua niveau en oriëntatie bruikbaar, maar ze zijn tegelijkertijd weinig profilerend of vernieuwend.

Het panel vindt het een goede gedachte dat de opleiding met de aanstaande revisie van de landelijke eindkwalificaties haar eigen profilering stevig integreert in de opleidingsdoelstellingen, zodat de door haar beoogde eindkwalificaties direct boven de standaardinvulling ervan uitstijgen.

Hoewel het landelijke document Opleidingsprofiel Autonome Beeldende Kunst (oktober 2002) vermeldt dat de gegeven competentieset een internationaal ambitie- en werkniveau veronderstelt, mist het panel een meer internationale oriëntatie op de beroepsuitoefening in de eindkwalificaties van de opleiding zelf. Het panel vindt dit gewenst en passend binnen de huidige ontwikkelingen in het hoger (kunst)onderwijs.

In hogeschoolverband, binnen de Academie Minerva en ook in de opleiding wordt, naar het oordeel van het panel, nogal ruimhartig met thema's en karakteristieken gestrooid, die – zo al mogelijk – niet alle hun vertaling vinden in de opleiding.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de ABK-opleiding van de Hanzehogeschool zich vooral profileert op 'learning community', 'vakmanschap' en 'bewustzijn voor het kunstenaarschap', maar stelt daarbij vast dat de vertaling van visie en profilering van de Hanzehogeschool naar de opleiding ABK nog sterk in ontwikkeling is.

Een aanzienlijk deel van de leden van de Werkveldadviesraad (WAR) van de opleiding heeft een sterke historische binding met de opleiding, bijvoorbeeld doordat zij er al heel lang aan verbonden of alumnus zijn. Dit bewerkstelligt enerzijds de betrokkenheid, maar brengt ook het risico van bevestiging en blikvernauwing met zich mee. Het panel is er positief over dat de opleiding bezig is een drietal nieuwe leden voor de WAR aan te stellen, van wie één een internationale achtergrond heeft en afkomstig is uit het buitenland.

Naar de huidige stand, met de geplaatste kanttekeningen bij het (nog) ontbreken van de eigen opleidingsprofilering en de internationale oriëntatie in de eigen (verouderde) eindkwalificaties van de opleiding, komt het panel voor Standaard 1 nu tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Curriculum

Minerva's ABK is een aantrekkelijke opleiding voor de studenten: door haar breedte, door de sfeer, de persoonlijke aanpak, de intimiteit van de leeromgeving, de werkplaatsen, de kwaliteit van de docenten en de zorgvuldige begeleiding.

De student ervaart een geleidelijke overgang van structuur naar meer vrijheid. Het programma is studeerbaar, samenhangend en de opleiding biedt een breed kerncurriculum met ruime mogelijkheden voor adaptatie waar en wanneer dat nodig is. Het panel heeft waardering voor de diepgang en breedte, kortom: de kwaliteit, van het programma.

De internationale stroom kan naar het oordeel van het panel als katalysator fungeren voor het realiseren van de ambities op internationaal vlak. Het structureel betrekken van gastdocenten met een meer internationale achtergrond en het inbrengen van recente en actuele ontwikkelingen in het kunstdomein buiten de grenzen worden dan direct in het curriculum meegenomen.

Pagina 3 van 9 Duidelijk merkbaar is de invloed van lectoraten en kenniskring op de onderzoekgerichtheid van de opleiding. De opleidingen van Academie Minerva hebben sinds 2009-2010 dan ook via twee stromen gewerkt aan de implementatie van onderzoek binnen het onderwijs: (i) onderzoek een expliciete en structurele plaats geven binnen de kerncurricula van Bachelor- en Masteropleidingen en (ii) het inbedden van praktijkgericht onderzoek, bij voorkeur aan de hand van opdrachten uit de beroepspraktijk, in samenwerking met partners uit de samenleving.

De Opleidingscommissie (OC), de studentraad (SR) en de Werkveldadviesraad (WAR) spelen een serieuze rol in de ontwikkeling en bijsturing van de opleiding. Ook de ABK-alumni worden erbij betrokken. De opleiding heeft daar structurele mechanismen voor, zij het wel vaak in de persoonlijke netwerksfeer.

Het panel vindt dat een academie met zo'n langdurige traditie en stevige ambities een goed functionerende alumnivereniging verdient. Alumni zijn immers de beste ambassadeurs van een opleiding. Het panel is dan ook ingenomen met de intenties van de opleiding om haar alumnibeleid te versterken en haar afgestudeerden georganiseerd en structureel bij de opleiding te betrekken.

Het panel vindt het programma inhoudelijk dekkend voor zijn doelstellingen, samenhangend in zijn uitvoering en zondermeer studeerbaar. Het paneloordeel over de kwaliteit van het geboden curriculum van de opleiding luidt dan ook 'goed'.

Personeel

Het personeel is zeer gedreven, goed geëquipeerd en met hart en ziel betrokken bij de opleiding. Deze 'modus operandi' van het docentenkorps werd door één van hen treffend verwoord als 'overdracht is slagader van de kunst', daarmee de didactische gerichtheid van de docenten onderstrepend. Een focus die door de studenten zondermeer wordt herkend en gewaardeerd, getuige ook de hoge scores die de docenten in evaluaties ten deel vallen. Het panel heeft vastgesteld dat er binnen de groep docenten van de opleiding ABK sprake is van een hecht teamverband. Het panel is onder de indruk geraakt van de wijze waarop de opleiding erin is geslaagd een learning community te realiseren, waarin vanuit gezamenlijkheid wordt lesgegeven en onderwijs wordt ontwikkeld. Het management is het gelukt docenten met een relatief kleine aanstelling goed met elkaar te laten communiceren en samenwerken, een aspect dat elders nogal eens tot fundamentele problemen leidt. Ook dit vindt het panel een opmerkelijke kwaliteit van de ABK-opleiding.

Hoewel de omvang van het docentenkorps in formatie uitgedrukt ruim voldoet, is de werkdruk - zo blijkt ook uit het Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO), een punt van blijvende aandacht; dit lijkt vooralsnog niet tot grote knelpunten te leiden, maar moet naar het oordeel van het panel ook niet door de docenten zelf zomaar onder het mom van 'werkplezier' worden weggewuifd.

Er is oog voor scholing van docenten. Zo stimuleert de hogeschool docenten met een hbo-Bachelor graad hun Masterdiploma te behalen in hun eigen vakgebied. Dit beleid, zo bleek tijdens de audit, wordt door menig docent ook daadwerkelijk opgevolgd. Zo is het aantal docenten dat via het Kenniscentrum onderzoek doet, toegenomen.

Pagina 4 van 9 Met name op grond van de kwaliteiten van het docentenkorps als geheel, de sterke cohesie en zijn didactische gerichtheid, beoordeelt het panel het personeel van de opleiding als 'goed'.

Voorzieningen

Het panel beoordeelt de ambiance waarin studenten en docenten dagelijks werken als fraai en inspirerend. De omgeving is passend voor een kunstopleiding of, zoals een van de panelleden het uitdrukte: 'Je komt ergens binnen'. Studenten lijken er dan ook graag te werken, niet alleen tijdens de contacturen, maar ook daarbuiten. In zoverre beoordeelt het panel de fysieke leeromgeving dan ook als een kwalitatief goede learning community. De werkplaatsen zijn qua uitrusting basaal, maar ze voldoen zeker, hoewel sommige studenten ze – ook na de verbouwing – nog aan de kleine kant vinden.

Het panel vindt de uitrusting in de werkplaatsen niet direct 'state-of-the-art'. Zo missen de panelleden een keramiek- en textielwerkplaats, evenals een adequate 3D- printer. Ook zijn de voorzieningen op ICT-gebied sober, edoch doeltreffend. Studenten kunnen er goed mee uit de voeten en zien hierin geen aanleiding voor verbetering.

Het panel beoordeelt het voorzieningenniveau van de opleiding dan ook als voldoende.

De 'ring' van werkplaatsen, de sfeer van het gebouw en de gehele ambiance van de academie maken dat het panel is geconfronteerd met een echte 'learning community'. De combinatie van intrinsieke kwaliteit van het programma, de cohesie in het vakbekwame en op onderwijs gerichte docentenkorps, alsook de uitnodigende sfeer van de fysieke leeromgeving, brengt het panel op Standaard 2 als geheel tot het oordeel 'goed'.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel is tevreden over de wijze waarop de opleiding haar systeem van toetsen en beoordelen heeft ingericht en geborgd. Het panel heeft kunnen waarnemen dat de opleiding de afgelopen jaren enorme slagen op dit punt heeft gemaakt.

Ook de rol van de examencommissie en de wijze waarop zij haar verantwoordelijkheid neemt, vindt het panel in lijn met hetgeen de WHW van een examencommissie verlangt.

Het panel ziet mogelijkheden tot verbetering op het punt van transparantie en de navolgbaarheid in de beoordelingen. Wat het panel betreft, dient dit vooral te gebeuren door te werken aan een verdere synchronisatie tussen docent-beoordelaars en het via intersubjectiviteit ontwikkelen van eenduidige opvattingen over de normering.

Bij de eindwerken (15) die de opleiding op verzoek van het panel voorafgaand aan de visitatie had geleverd, trof het één onvoldoende aan. Deze onvoldoende was afkomstig uit de deeltijdvariant (cohort 2010-2011), die met ingang van september 2012 wordt afgebouwd. Tevens kon het panel een aantal beeldende eindwerken niet goed beoordelen, ook niet tijdens de visitatie. Dit betrof vooral de coherentie tussen het gemaakte beeldend werk en de door de studenten opgestelde, daarbij bijbehorende zelfreflectie (het beeldend onderzoek). Zes van de geleverde eindwerken konden uitsluitend nog in tweedimensionale, digitale vorm door het panel worden aanschouwd.

Het panel vond dit nog niet overtuigend genoeg om tot een evenwichtig eindoordeel te komen, mede vanwege het zwaarwegende karakter in de opleiding ABK van het beeldend eindwerk van de student (in relatie tot de reflectie). De panelleden hebben daarom gemeend afzonderlijk een reeks eindexamens in juli 2013 te moeten bijwonen, om het eindoordeel over het gerealiseerde niveau in de opleiding te verfijnen en af te ronden.

Pagina 5 van 9 Het bijwonen van de examens bleek een vruchtbare exercitie, die het panel goed in staat stelde zowel het beeldend werk van de examenkandidaten te bekijken, alsook hun verdediging, en de relatie van het getoonde beeldend werk tot hun zelfreflectie. De slotvergadering en de beraadslagingen van de beoordelingscommissie, die voor het eerst aan de hand van grondig vernieuwde beoordelingsformulieren tot stand kwam, gaven het panel een goede inzicht in de zorgvuldige en transparante wijze waarop het eindoordeel over het werk van iedere kandidaat werd geformuleerd. Bij geen van de besproken kandidaten zou het panel tot een ander oordeel zijn gekomen dan hetgeen door de opleiding zelf werd toegekend.

Het panel ziet nog wel mogelijkheden voor enkele technisch-procesmatige en efficiëntieverbeteringen, die het heeft opgenomen in de sectie Aanbevelingen in dit rapport.

In de afweging tussen (i) een stevig 'bouwwerk' van toetsen en beoordelen dat op het punt van traceerbaarheid nog kan verbeteren (maar – getuige de meest recente eindexamens – al sterk is verbeterd), (ii) een examencommissie die in de juiste positie is gebracht en zicht heeft op het gerealiseerde niveau in de opleiding en (iii) een eindniveau dat aan de maat is, maar door de opleiding aanvankelijk niet geheel kon worden aangetoond, komt het panel op Standaard 3 integraal tot het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie:

Samengevat, is er naar het oordeel van het panel sprake van een opleiding die vanuit een sterk bewustzijn voor kwaliteit een gedegen opleidingsprogramma biedt, dat goed aansluit op de opleidingsdoelstellingen, die op zichzelf qua focus op internationalisering, alsook voor wat betreft de eigen thematische profilering, nog kunnen worden versterkt.

De staf is zeer betrokken, inspireert studenten, is deskundig en gericht op het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs. De fysieke onderwijsleeromgeving is uitnodigend en goed verzorgd, hoewel de technische faciliteiten in de werkplaatsen nog kunnen worden verbeterd.

Het systeem van toetsen en beoordelen heeft de opleiding recent grondig verstevigd, niet in de laatste plaats doordat de examencommissie haar rol vervult. Het eindniveau dat studenten in -de opleiding behalen, is conform hetgeen van Bachelors of Fine Arts mag worden verwacht.

Met een voldoende op Standaard 1, een 'goed' voor Standaard 2 en een 'voldoende' voor Standaard 3, komt het panel voor de Bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst van de Hanzehogeschool tot het overall oordeel 'voldoende'.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel en wil met name aandacht vragen voor de volgende aanbevelingen:

- Het vernieuwingsproces van de eindkwalificaties moet degelijk worden aangepakt en moet aanleiding geven tot een eigen profilering van de opleiding.
- De opleiding heeft nood aan een meer integratieve aanpak van internationalisering in het programma, die wordt gereflecteerd in de eindkwalificaties.
- De transparantie en navolgbaarheid in de beoordeling moet verder worden verbeterd.

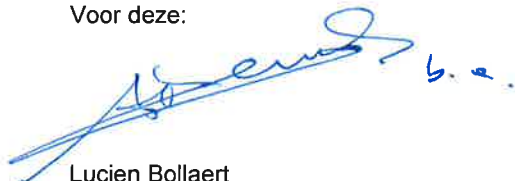
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hanzehogeschool Groningen te Groningen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 20 januari 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 10 februari 2014 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Autonome Beeldende Kunst (240 ECTS; variant: voltijd, deeltijd; locatie: Groningen) van de Hanzehogeschool Groningen te Groningen. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 28 februari 2014 en is van kracht tot en met 27 februari 2020.

Den Haag, 28 februari 2014

De NVAO
Voor deze:

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voltijd/deeltijd Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.
Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uitval/voltijd	16,7%	10,5%	30,3%	17,1%	38,2%	25,0%	8,3%
Uitval/deeltijd	20%	37,5%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2006	2007	2008	2009
Uitval/voltijd	22,9%	26,5%	13,0%	31%
Uitval/deeltijd	10,0%	12,5%	75,0%	

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2006	2007	2008
Rendement/voltijd	71,4%	58,8%	43,5%
Rendement/deeltijd	87,5%	60,0%	0,0%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	Ba	Ma	PhD
Percentage	57,1%	40%	2,9%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	19,2:1
-------	--------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen/voltijd	12,8	13,1	13,9	6,9
Contacturen/deeltijd	Gestopt	Gestopt	10,0	6,9

- Drs. W.G. van Raaijen (voorzitter), partner bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs;
- P. Hagnaars (lid), directeur a.i. van de Stichting Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst Utrecht;
- M. van Tilburg (lid), werkzaam aan de Willem de Kooning Academie Rotterdam, onder meer als domeincoördinator ontwikkelteam leerlijn Experience Strategies voor de opleiding ABK en DBKV, hogeschooldocent en coördinator ontwikkelteam curriculum DBKV;
- Drs. H.M.A. van Seggelen (lid), eigenaar van een kunstgalerie in London;
- L. Hoogkamer (student-lid), vierdejaarsstudent aan de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving aan de Academie voor Beeldende Vormgeving van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten;
- A. Grevink (student-lid), tweedejaarsstudente van de opleiding Autonome Beeldende Kunst aan de Willem de Kooning Academie te Rotterdam.

Het panel werd ondersteund door H.R. van der Made, secretaris (gecertificeerd).